
Kdo nechce školskou reformu

Kdo nechce školskou reformu

1.3.2012 Reflex Strana 17 Reflexe, autor: SAVINA FINARDI
Dlouhé diskuse s vysokými školami navrženou koncepcí zásadně nevylepší

V Česku probíhá Týden neklidu, vyhlášený vysokoškoláky, kteří protestují proti přetváření nových zákonů, jež by měly reformovat české vysoké školství. Diskuse o reformě se přitom vede už deset let.

Jedná se o zákon o vysokých školách a o zákon o finanční pomoci studentům. Vysokoškolská veřejnost však obě normy odmítá s odůvodněním, že nejsou dobře připraveny a ohrožují akademickou svobodu.

ŠKOLNÉ

Studentům se na reformě nelíbí zejména školné. Patrně by bylo naivní se domnívat, že by studenti dobrovolně souhlasili s jeho zavedením, takže jejich protesty je třeba vnímat jako povinnou demonstraci politického nesouhlasu. Rozumím argumentům, že školné nevede k přímému zvýšení kvality vzdělávacích činností na vysokých školách.

K čemu však školné rozhodně vede, je hlubší zamyšlení uchazečů o studium nad jejich budoucností na trhu práce. Vysoká škola sama o sobě není garancí dobře placeného místa. V roce 2010 studovalo na veřejných vysokých školách téměř 340 tisíc studentů a tyto školy vyprodukovaly necelých 73 tisíc absolventů. Jedná se tedy o významnou část české populace.

V Česku je stále investice do vysokoškolského vzdělání nejnývnosnější investicí vůbec, proto je opodstatněné požadovat alespoň dílčí finanční participaci od studentů.

OHROŽENÍ SVOBODY

Reforma s sebou přináší změnu v orgánech, jež ovlivňují chod škol. Nově by měla vzniknout tzv. Rada veřejné vysoké školy (RVVŠ), která by byla z jedné třetiny jmenována rektorem, z jedné třetiny ministrem a z jedné třetiny na návrh akademického senátu dané vysoké školy.

Vysokoškolská veřejnost v této pravomoci ministra spatřuje snahu o politizaci vysokoškolského prostředí. RVVŠ bude mít vliv na volbu rektora školy, což je dnes pouze v rukou akademického senátu. Studentům se nelíbí, že nově by měli být studenti zastoupeni pouze z jedné třetiny. Dnes to může být až polovina.

Kritici reformy se domnívají, že ustanovením RVVŠ dojde k politizaci vysokoškolského prostředí, protože ministr bude mít přímý vliv na jednu třetinu členů RVVŠ. Kritikům ovšem uniká, že na zbylé dvě třetiny bude mít vliv daná škola (rektor a akademický senát). Není zde tedy opodstatněný důvod se obávat, že by mělo dojít k nějakému přehnanému zpolitizování.

České veřejné vysoké školy jsou financovány zejména prostřednictvím dotací a příspěvků od ministerstva školství, a to by tedy logicky nemělo být odtrženo od vlivu.

Současný systém řízení veřejných vysokých škol rozhodně není možné považovat za funkční. V první řadě chybí provázanost odpovědností a pravomocí řídicích orgánů vysoké školy. Rektor je dnes statutárním zástupcem, ale zásadní kroky si musí nechat schválit akademickým senátem školy. Přitom senátoři jsou dnes často voleni nevýznamným počtem hlasů, a přesto mají zásadní vliv na chod vysoké školy včetně volby rektora. Nechť se tedy kritici spíše zamyslí nad tím, proč většina studentů nezná své studentské zástupce ve fakultních senátech a v univerzitním senátu školy. Nechť se kritici také zamyslí nad tím, proč studenti projevují dlouhodobý nezájem o volby studentských zástupců do akademického senátu.

Připravovaná reforma určitě není ideálním návrhem a jistě by bylo možno této reformě ještě dlouze diskutovat. Je ovšem iracionální se domnívat, že dlouhé diskuse s vysokoškolskou veřejností povedou k zásadnímu zkvalitnění všech návrhů.